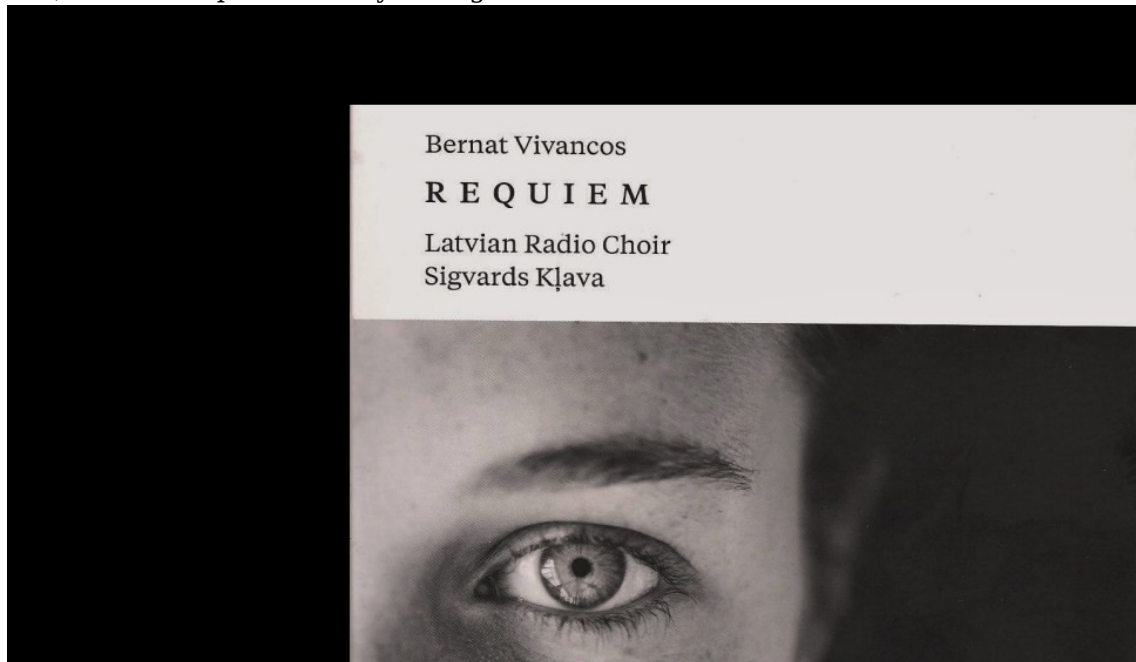

Un meravellós regal: el Requiem de Vivancos

Dm, 5/01/2016 per Catalunya Religió

(Joaquim Hernández Puig / [In Fernem Land](#)) La discogràfica Neu ha tret el seu tercer àlbum després del meravellós [Blanc](#) amb música de **Bernat Vivancos** interpretada per el Latvian Radio Choir, i el sorprenent [Niwa](#) de **Ramon Humet** amb la London Sinfonietta.

Ara retornen a Bernat Vivancos i insisteixen amb l'imprescindible Latvian Radio Choir per presentar-nos el [Requiem](#) per a cor mix, solistes, violoncel solista, quartet de violoncels, acordió i percussió, escrit a la memòria del seu pare i que constata una vegada més que estem davant d'un dels compositors imprescindibles de l'actualitat. Ho dic sense exagerar, ho vaig saber la primera vegada que vaig escoltar una obra seva, però ara després d'un coneixement més ampli del seu opus no en tinc cap dubte, és una certesa.

El Requiem de Vivancos no té res a veure amb l'esquema tradicional de la missa llatina, té una durada que supera els 90 minuts i l'obra s'estructura en tres parts que segons el propi compositor "Vol ser una meditació lluminosa sobre la transcendència, amb una proposta de transversalitat, en que una tria de textos i reflexions oberta i plural respon a una visió aconfessional de la fi de l'existència humana"

Aquest tres moviments precedits d'una introducció "Aeternum" amb el text de la missa de difunts, parlen de la vida a la terra, a través de la bondat, l'amor i la pregària. La bondat utilitzant el text de Les Benaurances (Mateu, 3-12), l'amor utilitzant un proverbi italià que interpel·la la relació temps/amor, i la pregària glossant el cant a la Verge de Montserrat del Llibre Vermell (com sabeu Vivancos va ser durant molts anys director de l'Escolania).

La segona part és un cant a la mort a partir del "Lasciatemi morire" de **Claudio Monteverdi**.

Finalment la tercera part de caire consolador, també es divideix en tres parts: La primera “Souffle ta bougie” que utilitza el text de **Denis Diderot** “Addition aux Pensées philosophiques” (1746), la segona “O Lux Beata” de **Sant Ambròs** (Litúrgia de les hores) i el darrer i últim “Lux Perpetua” de la Missa de difunts.

Aquest impressionant rèquiem és eminentment una obra coral, on les intervencions instrumentals sempre queden en un segon pla, imprescindibles però donant quasi sempre tot el protagonisme a les veus. El conjunt és aclaparador, ja que el llenguatge musical de Vivancos des del primer acord se’ns presenta diàfan sense subterfugis de cap mena, és una música que interpela directament a la bellesa i que no està enemistada amb res ni amb ningú, no renuncia a res del passat i és clarament música estrictament contemporània.

La música de Vivancos és com contemplar un tronc tallat d’un arbre mil·lenari on els diferents anells al voltant de l’eix central ens situen al llarg de la història en un tot on l’escorça no s’entendria sense el nucli. Ens situa al llarg i ample de la història de la música, des del cant polifònic més primigeni que és el que ens és més fàcil distingir i identificar i per tant el troben a la nostra superfície receptiva a una primera escoltada, fins aquell més radicalment actual i que es troba en el bell mig de la composició i que coincideix justament amb l’impressionant “Lasciatemi morire” central, i que suposa una sorprenent i estimulant ruptura amb l’Aeternam introductor i el “canònic” primer moviment, que beu en primera instància de les fonts del mestre de Vivancos, ja sigui [el seu mestre Arvo Pärt](#), ja sigui en la polifonia montserratina. És una música que levita i fa levitar, que sorgeix de ben endins i que sembla que no es materialitzi mai, pren cos però no es consolida matèria, és com un trànsit sonor, amb subtils però perceptibles evolucions sonores, tímbriques i harmòniques, un núvol vocal eteri, amb intervencions solistes de la soprano **Iveta Romancane** que gelen l’ànima amb unes sonoritats bellíssimes al lllindar de la comprensible veu humana.

Però quan sembla que Vivancos després d’uns 50 minuts explorant en un univers de captivador estaticisme ja ens ho ha mostrat tot, no tan sols ens sorprèn sinó que ens colpeja amb un món sonor molt més greu i dolorós, potser per això deixa el trànsit plaent d’un univers sonor amable, bell i estètic, per sorprendre amb la dissonància i el trauma violent que sempre ens enfronta amb la mort, amb la difícil acceptació de la mort.

El violoncel solista de **Pau Codina** i el quartet de violoncels que l’acompanyen atorguen força i dramatisme, inquietud i temor en un preludi instrumental dolorós. És un plany que dóna entrada al cor amb un efecte molt teatral m’atreviria a dir, i que reconforta perquè la veu humana i el prec “Lasciatemi morire” ens re-situa de manera més “acceptable” en el trànsit a l’etern o a la fi, però això ja dependrà de qui ho escolta, perquè Vivancos a la tercera part ho omple tot de llum, iniciant amb un retoc de campanes i un acordió, el text de Diderot (un agnòstic convençut): “Égaré dans la forêt immense pendant la nuit, je n’ai plus qu’une petite lumière pour me conduire. Survient un inconnu qui me dit: 'Mon ami, souffle la chandelle pour mieux trouver ton chemin'”

Tornem a una dimensió reconfortant, optimista per la tonalitat i esperançadora, ja que la mort ja és passat. En aquesta música no hi ha dolor, ni tristesa, hi ha consol, pau, molta espiritualitat, també incertesa i un cert misteri, però Vivancos utilitza un tractament vocal càlid i que enlaire, potser per allò tan infantilment gràfic de que el cel el tenim al damunt i l’infern sota els peus, però aquesta tercera part no

és ni estàtica com la primera, ni convulsa com la segona, aquí Vivancos ens treu de la foscor i ens transporta a un món també inquietant (“O Lux Beata”) de suggestions extraordinàries amb la intervenció de la soprano **Ieva Ezeriete** que ens portarà al definitivament alliberador “Lux Perpetua” quan Déu ens ve a recollir en lloc de ser nosaltres qui ascendim, en una imatge que Vivancos resalta en el llibret que acompanya el disc i que m’ha semblat bellíssima. El material utilitzat suposa una elipsis colpidora ja que a partir del “Aeternam” inicial confereix en aquest final, un cos musical molt més contundent amb un entramat complexa i de riquíssima inventiva sonora que és impossible que deixi indiferent a ningú,

A la primera escoltada la breu coda instrumental final em va molestar, jo ho hagués acabat amb el greu profund del “luceat eis” a càrrec dels baixos, però com en tot, aquest Requiem necessita madurar en l’oient, i a la segona escoltada ho he trobat molt més entenedor i fins i tot necessari.

No en tingueu cap dubte que estem davant d’una obra important.

Una obra així necessita un tractament ben particular i curós, amb uns intèrprets a l’alçada del repte. Comptar amb el Latvian Radio Choir és la garantia màxima i referencial, serà complicat trobar qui els pugui igualar, ja no dic superar, amb aquesta magistral capacitat de seducció i perfeccionament vocal.

L’experiència que suposa escoltar-los marca de per vida i si és, com ja us he dit més d’una vegada, en directe, encara més ja que en disc hom pot arribar a pensar que aquesta immensitat vocal pugui ser fruit de enginyers de so i res més de lluny de la veritat, ja que la seva capacitat d’edificar immensitats sonores que abracen des del més delicat murmuri a l’explosió absoluta, no hi ha taula de so que la pugui produir amb la calidesa i és clar, la definitiva humanitat que transmeten ells.

Neu, com ja va fer en els dos primers discs publicats, ha tingut una cura extrema en la presentació del producte, ja sigui des de la vessant estètica, ja sigui des de la vessant tècnica, buscant els millors intèrprets i oferint una qualitat sonora extraordinària. No només tenim un disc a les mans, tenim una obra d’art amb l’embolcall que es mereix. Aquesta manera d’entendre la cultura només pot estar al darrere de projectes d’excel·lència, minoritaris, exclusius i selectes, i els que fan possible que això sigui així bé mereixen el nostre suport i el reconeixement

A la pàgina web de Neu, on podreu [escoltar](#) fragments de l’obra i comprar el disc en els diferents formats que desitgeu.